Lietas arhīva Nr. CA-0209-20
ECLI:LV:LAAT:2020:1127.C26124419.9.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rēzeknē 2020.gada 27.novembrī

Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:
tiesnese referente Valentīna Lohova,
tiesnese Silvija Vasiļevska,
tiesnesis Ilmārs Stivriņš
izskatīja rakstveida procesā civillietu SIA /Nosaukums A/ prasībā pret /pers. E/, SIA Rēzeknes speciālā ekonomiskā zona/Nosaukums B/ (pašlaik nosaukums SIA RSEZ /Nosaukums F/) un SIA "/Nosaukums D/" par darījumu un preču zīmes Nr. /numurs/ nodošanas aktu atzīšanu par spēkā neesošiem sakarā ar /pers. E/ apelācijas sūdzību par Rēzeknes tiesas 2020.gada 16.aprīļa spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] SIA "/Nosaukums A/" 2019.gada 17.jūnijā cēla tiesā prasību, vēlāk to papildinot un precizējot, pret /pers. E/, SIA Rēzeknes speciālā ekonomiskā zona "/Nosaukums B/" (turpmāk SIA RSEZ "/Nosaukums B/") un SIA "/Nosaukums D/" par darījumu un preču zīmes Nr. /numurs/ nodošanas aktu atzīšanu par spēkā neesošiem. Prasība pamatota ar šādiem apstākļiem.

[1.1] Prasītājai pieder Latvijā reģistrēta preču zīme "/nosaukums/" Nr. /numurs 1/, kuras reģistrāciju atbildētājs /pers. E/ apstrīdējis Latvijas Republikas Patentu valdes Apelācijas padomē, pamatojot savu iebildumu ar agrāku preču zīmi "/nosaukums/" Nr. /numurs/, tiesības uz kuru /pers. E/ ieguvis uz 2013.gada 9.jūlijā /vieta/ parakstīta tiesību nodošanas akta pamata.

[1.2] Tiesības uz preču zīmi Nr. /numurs/ nodotas /pers. E/, parakstot tiesību nodošanas aktu 2013.gada 9.jūlijā, kad to nodevējs un iepriekšējais tiesību īpašnieks /Nosaukums E/ nepastāvēja, jo jau 2011.gada 25.februārī bija izslēgts no reģistra.

Atbilstoši Rīgas apgabaltiesas 2017.gada 6.novembra spriedumam civillietā Nr.C30489015, kas ir stājies spēkā (apstiprināts ar Latvijas Republikas Senāta Civillietu departamenta 2019.gada 21.marta rīcības sēdes lēmumu lietā Nr. SKC-193/2019), preču zīmes Nr. /numurs/ atsavinājuma darījums, ar kuru /Nosaukums E/ atsavinājusi preču zīmes tiesības /pers. E/, atzīts par spēkā neesošu, vienlaicīgi atzīstot par spēkā neesošu arī minēto darījumu apliecinošu 2013.gada 9.jūlijā parakstīto preču zīmes, reģistrācijas Nr. /numurs/, nodošanas aktu. Tādējādi 2013.gadā /pers. E/ nav ieguvis no /Nosaukums E/ tiesības uz preču zīmi Nr. /numurs/.

[1.3] Prasība pamatota ar Civillikuma 1403. un 1415.pantu, norādot, ka prettiesiski nodibinātas saistības nevar radīt paliekošas tiesiskas sekas. Likums neaizsargā darbības, kas pretējas likumiem vai labiem tikumiem. Darījums tiek atzīts par tiesisku tikai tad, ja veikts tiesiskā kārtā.

Jau minētās civillietas Nr. C30489015 izskatīšanas laikā atbildētājs /pers. E/ nodevis tiesības uz preču zīmi Nr. /numurs/ otrajai atbildētājai – SIA RSEZ "/Nosaukums B/", kura, arī minētās civillietas izskatīšanas laikā, nodevusi tiesības uz preču zīmi Nr. /numurs/ trešajai atbildētājai – SIA "/Nosaukums C/", kuras pašreizējais nosaukums SIA "/Nosaukums D/".

Gan SIA RSEZ "/Nosaukums B/", gan SIA "/Nosaukums D/" kontrolēja /pers. E/ un/vai viņa sieva /pers. O/, kuriem bija labi zināms par notiekošo tiesvedību civillietā Nr.C30489015, tāpēc minētie ieguvēji nav uzskatāmi par labticīgiem ieguvējiem, bet noslēgtie darījumi un preču zīmes nodošanas akti atzīstami par spēkā neesošiem.

[1.4] Norādīts, ka jebkuram tirgus dalībniekam ir ieinteresētība līdzsvarotā un labi attaisnotā darbojošos izņēmuma tiesību apjomā, godprātīgas komercdarbības vajadzībām reģistrētu preču zīmju kopumā, kā arī Valsts preču zīmju reģistra maksimālā atbilstībā faktiskajai situācijai. Valsts reģistru pastāvēšanas principam jābūt tādam, ka, uzzinot par nekorektu ierakstu valsts reģistrā, personai jābūt tiesībām prasīt ieraksta labošanu vai līguma vai darījuma atzīšanu par spēkā neesošu. Tāpēc vismaz jebkurš komersants atzīstams par ieinteresētu personu, lai reģistrā tiktu atspoguļota patiesa un korekta informācija.

Turklāt atbildētājs /pers. E/ apstrīd prasītājas tiesības uz preču zīmi, pamatojot savu iebildumu ar agrāku preču zīmes reģistrāciju, lai gan pats tiesības uz preču zīmes reģistrāciju ieguva uz tiesību nodošanas akta pamata, kas ar Rīgas apgabaltiesas 2017.gada 6.novembra spriedumu atzīts par spēkā neesošu. Prasītājai ir pamatota tiesiskā interese minēto darījumu spēkā neesībā, jo atbildētāji uz viņiem nepiederošo tiesību pamata prasa atzīt prasītājas tiesības par spēkā neesošām.

[1.5] Sakarā ar Latvijas Republikas Patentu valdes grūtībām izpildīt spriedumu civillietā Nr. C30489015 pilnā mērā, bez attiecīgo darījumu un tiesību aktu atzīšanas par spēkā neesošiem, nepieciešams uzlikt pienākumu Latvijas Republikas Patentu valdei dzēst Valsts preču zīmju reģistrā visus trīs ierakstus par preču zīmes Nr. /numurs/ īpašnieku maiņu.

[1.6] Pamatojoties uz Civillikuma 1., 1403., 1413. un 1415.pantu, prasītāja lūdza tiesu:

1) atzīt par spēkā neesošu preču zīmes reģistrācijas Nr. /numurs/ (īpašuma) atsavinājuma darījumu, ar kuru /pers. E/ atsavināja tiesības uz preču zīmes reģistrāciju Nr. /numurs/ SIA RSEZ "/Nosaukums B/" un atzīt par spēkā neesošu arī minēto darījumu apliecinošu 2015.gada 29.decembrī parakstīto preču zīmes nodošanas aktu;

2) atzīt par spēkā neesošu preču zīmes reģistrācijas Nr. /numurs/ (īpašuma) atsavinājuma darījumu, ar kuru SIA RSEZ "/Nosaukums B/" atsavināja tiesības uz preču zīmes reģistrāciju Nr. /numurs/ SIA "/Nosaukums C/" (pašreizējais nosaukums SIA "/Nosaukums D/") un atzīt par spēkā neesošu arī minēto darījuma apliecinošu 2018.gada 9.augustā parakstīto preču zīmes nodošanas aktu;

3) anulēt un uzlikt par pienākumu Latvijas Republikas Patentu valdei dzēst šādus ierakstus Valsts preču zīmju reģistrā:

- 2013.gada 31.jūlija ierakstu par preču zīmes reģistrācijas Nr. /numurs/ īpašnieka maiņu uz /pers. E/;

- 2016.gada 18.maija ierakstu par preču zīmes reģistrācijas Nr. /numurs/ īpašnieka maiņu uz SIA Rēzeknes speciālā ekonomiskā zona "/Nosaukums B/" vārda;

- 2018.gada 12.oktobra ierakstu par preču zīmes reģistrācijas Nr. /numurs/ īpašnieka maiņu uz SIA "/Nosaukums C/" vārda.

[2] Atbildētāja SIA "/Nosaukums D/" iesniedza rakstveida paskaidrojumus, norādot, ka prasību neatzīst un uzskata par nepamatotu šādu apsvērumu dēļ.

[2.1] SIA "/Nosaukums D/" par preču zīmes "/nosaukums/" ar reģistrācijas Nr. /numurs/ īpašnieku kļuva 2018.gada 20.oktobrī, saskaņā ar 2018.gada 1.augusta pirkuma līgumu pārņemot šo preču zīmi no SIA RSEZ "/Nosaukums B/" šī uzņēmuma kapitāldaļu pārdošanas darījuma ietvaros. Uz attiecīgā līguma noslēgšanas datumu saskaņā ar Valsts preču zīmju reģistra datiem preču zīmes Nr. /numurs/ īpašnieks bija SIA RSEZ "/Nosaukums B/" un attiecībā uz šo preču zīmi nav pastāvējuši nekādi liegumi vai ierobežojumi. Veicot preču zīmes pārreģistrāciju, Latvijas Republikas Patentu valde nav norādījusi uz kādiem šķēršļiem attiecīgās preču zīmes īpašnieka maiņai.

[2.2] Apstāklis, ka darījuma noslēgšanas laikā ir noritējusi tiesvedība civillietā Nr.C30489015, nav uzskatāms par tādu, kas pats par sevi pierādītu, ka darījums starp SIA "/Nosaukums D/" un SIA RSEZ "/Nosaukums B/" būtu noslēgts ar kādu prettiesisku mērķi (apiet kādu likuma normu) vai būtu pretējs labiem tikumiem saskaņā ar Civillikuma 1415.pantu.

Rīgas apgabaltiesas 2017.gada 6.novembra spriedums civillietā Nr. C30489015 nekādā veidā neskar SIA RSEZ "/Nosaukums B/" tiesības un pienākumus saistībā ar strīdā iesaistīto preču zīmi /numurs/, un tā bija attiecīgās preču zīmes likumīgs īpašnieks. Vadoties no publiski ticama valsts reģistra datiem un tajā ierakstītām ziņām par attiecīgās preču zīmes īpašnieku, tika veikta preču zīmes /numurs/ atsavināšana SIA "/Nosaukums D/" un jaunā īpašnieka reģistrācija Latvijas Republikas Patentu valdē, nepastāvot tam nekādiem juridiskiem šķēršļiem. SIA "/Nosaukums D/" minētā darījuma noslēgšanā un tiesību pārreģistrācijas procesā rīkojās atbilstoši tiesiskās paļāvības principam, un šāda rīcība nevar būt pretrunā ar Civillikuma 1.panta noteikumiem.

[2.3] Arī tas apstāklis, ka SIA RSEZ "/Nosaukums B/" un SIA "/Nosaukums D/" ir saistītas ar /pers. E/, nevar būt pamats uzskatam, ka attiecīgie darījumi nav spēkā vai ka šie darījumi noslēgti nelabticīgi, jo neviens normatīvais akts neaizliedz veikt darījumus starp vienas ģimenes locekļiem vai starp vienas ģimenes locekļiem piederošiem uzņēmumiem. Preču zīmes atsavināšanas darījums pats par sevi, nepastāvot objektīviem un attiecīgā darījuma dalībniekiem zināmiem apstākļiem, kas liegtu šādu darījumu noslēgt, nevar būt par prettiesisku vai nepieļājīgu darbību.

[3] Atbildētājs/pers. E/ iesniedza tiesā rakstveida paskaidrojumus, norādot, ka prasību neatzīst un uzskata to par nepamatotu šādu apsvērumu dēļ.

[3.1] Lieta nav pakļauta civiltiesiskajai izskatīšanai, jo prasītājas tiesības nav apstrīdētas, aizskartas vai pārkāptas. Prasības pieteikums iesniegts par atbildētāju savā starpā noslēgtajiem darījumiem, bet prasītāja nav šo darījumu dalībnieks. Apstrīdētie darījumi neattiecas uz prasītāju, neskar prasītājas subjektīvās tiesības, un prasības pieteikumā nav arī norādīts, kā izpaužas prasītājas tiesību iespējamais aizskārums vai pārkāpums. Prasība nav pakļauta civiltiesiskai izskatīšanai un tiesvedība šajā lietā ir izbeidzama saskaņā ar Civilprocesa likuma 223.panta 1.punktu.

[3.2] Prasītājai šajā lietā nepastāv prasības tiesība, līdz ar to tiesvedība šajā lietā izbeidzama atbilstoši Civilprocesa likuma 223.panta 2.punktam.

Starp prasītāju un atbildētāju trūkst pastāvošo materiāltiesisko attiecību, prasītāja nav apstrīdēto darījumu dalībnieks un apstrīdētie darījumi neuzliek prasītājai nekādus pienākumus un nepiešķir tiesības. Prasītājai, apstrīdot trešo personu veiktos darījumus, jābūt pamatotai interesei to atzīšanai par spēkā neesošiem, un prasības tiesības ir tikai tad, ja darījums aizskar šis personas civilās tiesības vai ar likumu aizsargātās intereses, un šāda interese jāpierāda. Prasītājas atsaukšanās uz jebkura tirgus dalībnieka vispārīgo interesi nepamato prasītājas subjektīvo interesi konkrētu darījumu apstrīdēšanai.

Atsaukšanās uz to, ka viens no atbildētājiem apstrīd prasītājas tiesības uz preču zīmi, nerada prasītājas tiesību aizskārumu. Atbilstoši normatīvajiem aktiem iebildumu iesniegšana pati par sevi nav neatļauta vai pretlikumīga darbība, jo atbildētājs izlieto likumā tieši paredzētās tiesības iebilst pret kādas personas preču zīmes reģistrāciju.

[3.3] Prasībai par darījumu atzīšanu par spēkā neesošiem iestājies noilgums. Darījums ar SIA RSEZ "/Nosaukums B/" tika noslēgts vēl 2013.gadā, ko apliecina starp pusēm noslēgtais līgums par izņēmuma tiesību uz preču zīmi pārdošanu. Atbilstoši šī līguma 3.2.punktam, apmaksa par izņēmuma tiesību uz preču zīmi iegādi tika veikta pa daļām līdz 2015.gada 31.decembrim, un pircējs par preču zīmes īpašnieku kļūst tikai pēc pilnīgas apmaksas veikšanas. Pircējam veicot pilnu apmaksu, 2015.gada 29.decembrī tika parakstīts preču zīmes nodošanas akts, kurš 2016.gada 11.martā tika iesniegts Latvijas Republikas Patentu valdē atbilstošo grozījumu Valsts preču zīmju reģistrā veikšanai.

Attiecīgi līgums (apstrīdētais darījums) tika noslēgts 2013.gada 2.septembrī. Savukārt, prasība par darījuma atzīšanu par spēkā neesošu celta tikai 2019.gada 17.jūnijā, tātad, gandrīz 6 gadus pēc darījuma noslēgšanas. Tādējādi prasībai ir iestājies trīs gadu noilguma termiņš atbilstoši Komerclikuma 406.panta noteikumiem un darījums vairs nav apstrīdams.

[3.4] Atbildētājs uzskata, ka nepastāv objektīvi apstākļi, kas norādītu uz apstrīdēto darījumu neatbilstību Civillikuma 1415.panta noteikumiem, bet prasītāja nav pierādījusi savu prasību atbilstoši Civilprocesa likuma 93.panta nosacījumiem.

[3.5] Prasība daļā par preču zīmes tiesību nodošanas aktu atzīšanu par spēkā neesošiem un daļā par pienākuma uzlikšanu Patentu valdei anulēt un dzēst ierakstus Valsts preču zīmju reģistrā ir nepamatota un nav pakļauta civiltiesiskajai izskatīšanai.

Neviens likums neparedz personas tiesības apstrīdēt preču zīmes nodošanas aktu, bet tikai preču zīmju nodošanas līgumu, turklāt tikai vienā konkrētā gadījumā, kas noteikts likuma "Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm" 25.panta piektajā un sestajā daļā. Preču zīmes nodošanas akts atbilstoši Ministru kabineta 2005.gada 5.aprīļa noteikumu Nr. 228 2.4. punktam ir dokuments, uz kura pamata Patentu valde izdara grozījumus Valsts preču zīmju reģistrā, pēc būtības divu vai vairāku personu iesniegums valsts iestādei veikt izmaiņas reģistrācijas datos.

Patentu valdes uzturētais Valsts preču zīmju reģistrs ir publisks reģistrs, un prasījumi par preču zīmes nodošanas aktu atzīšanu par spēkā neesošiem un pienākuma uzlikšanu Patentu valdei izdarīt grozījumus Valsts preču zīmju reģistrā būtībā vērsti uz to, lai valsts iestāde izdara grozījumus tās izdotajos administratīvajos aktos. Šāda prasība nav pakļauta izskatīšanai civiltiesiskā kārtībā, bet attiecas uz publisko tiesību jomu un risināma administratīvajā tiesā. Tāpēc tiesvedība šajā daļā izbeidzama saskaņā ar Civilprocesa likuma 223.panta 1.punktu.

[4] Atbildētāja SIA RSEZ "/Nosaukums B/" nav iesniegusi tiesā rakstveida paskaidrojumus.

[5] Ar Rēzeknes tiesas tiesneses 2019.gada 9.jūlija lēmumu prasība tika nodrošināta, ierakstot Latvijas Republikas Patentu valdes Valsts preču zīmju reģistrā aizlieguma atzīmi atsavināt jebkurā veidā, ieķīlāt, nodot lietošanā trešajām personām un citādā veidā apgrūtināt preču zīmi Nr. /numurs/.

[6] Ar Rēzeknes tiesas 2020.gada 16.aprīļa spriedumu apmierināta SIA "/Nosaukums A/" prasība pret /pers. E/, SIA RSEZ "/Nosaukums B/" un SIA "/Nosaukums D/" par darījumu un preču zīmes Nr. /numurs/ nodošanas aktu atzīšanu par spēkā neesošiem.

Anulēts un uzlikts par pienākumu Latvijas Republikas Patentu valdei dzēst šādus ierakstus Valsts preču zīmju reģistrā:

- 2013.gada 31.jūlija ierakstu par preču zīmes reģistrācijas Nr. /numurs/ īpašnieka maiņu uz /pers. E/;

-2016.gada 18.maija ierakstu par preču zīmes reģistrācijas Nr. /numurs/ īpašnieka maiņu uz SIA Rēzeknes speciālā ekonomiskā zona "/Nosaukums B/";

-2018.gada 12.oktobra ierakstu par preču zīmes reģistrācijas Nr. /numurs/ īpašnieka maiņu uz SIA "/Nosaukums C/".

Spriedums pamatots ar šādiem motīviem.

[6.1] Tiesa konstatēja, ka 2010.gada 3.decembrī uzņēmuma /Nosaukums E/ direktors /pers. T/ iesniedzis Jaunzēlandes Uzņēmumu birojam

pieprasījumu izslēgt uzņēmumu no reģistra un 2011.gada 25.februārī uzņēmums /Nosaukums E/ izslēgts no reģistra.

2013.gada 9.jūlijā uzņēmuma /Nosaukums E/ vārdā /pers. V/ un /pers. E/ parakstījuši Tiesību nodošanas aktu, ar kuru uzņēmums /Nosaukums E/nodeva /pers. E/ visas piederošās tiesības uz preču zīmi Nr. /numurs/ ar nosaukumu "/nosaukums 1/".

Ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2017.gada 6.novembra spriedumu lietā Nr. C30489015 atzīts par spēkā neesošu preču zīmes Nr. /numurs/ atsavinājuma darījums, ar kuru /Nosaukums E/ atsavinājusi preču zīmes tiesības /pers. E/, vienlaicīgi atzīstot par spēkā neesošu arī minēto darījumu apliecinošu 2013.gada 9.jūlijā parakstīto preču zīmes nodošanas aktu. Minētais spriedums ir stājies likumīgā spēkā 2019.gada 21.martā.

[6.2] Konstatēts, ka 2015.gada 20.februārī prasītājai SIA "/Nosaukums A/" reģistrētas tiesības uz preču zīmi Nr. /numurs 1/ "/nosaukums/" un ka 2015.gada 8.maijā /pers. E/ iesniedzis Patentu valdes Apelācijas padomei iebildumus pret figuratīvās preču zīmes "/nosaukums/" ar reģistrācijas Nr. /numurs 1/ reģistrāciju Latvijā.

[6.3] Prasītāja apstrīd preču zīmes Nr. /numurs/ atsavinājuma darījumus un nodošanas aktus, ar kuriem /pers. E/ atsavināja preču zīmi SIA RSEZ "/Nosaukums B/", kura savukārt to atsavināja SIA "/Nosaukums C/" (pašreizējais nosaukums SIA "/Nosaukums D/"). Tiesa konstatēja, ka prasītāja nav šo darījumu dalībnieks.

Vērtējot /pers. E/ iebildumus, ka apstrīdētie darījumi neattiecas uz prasītāju, neaizskar tās subjektīvās tiesības un tāpēc prasītājai nav prasījuma tiesību, tiesa atsaucās uz Latvijas Republikas Augstākās tiesas tiesu prakses apkopojumā "Par tiesu praksi strīdos par tiesībām uz preču zīmi" paustajām atziņām, ka reizēm tiesām grūti konstatēt prasītāja tiesību aizskārumu, kā arī prasības pamatu. Absolūto pamatojumu gadījumā (atzīšanai par spēkā neesošu), kā arī atcelšanas pamatojumu gadījumā nedz prasības aktīvo, nedz pasīvo pamatu saskatīt nav viegli, ja vien prasītājam nepieder identiska vai līdzīga preču zīme. Tomēr pareizi būtu pieņemt, ka prasītāja ieinteresētība ir jebkura tirgus dalībnieka ieinteresētība līdzsvarotā un labi attaisnotā darbojošos izņēmuma tiesību apjomā, godprātīgas komercdarbības vajadzībām reģistrētu un faktiski izmantotu preču zīmju kopumā, kā arī Valsts preču zīmju reģistra iespējamā kompaktumā. Tāpēc vismaz jebkurš komersants, komersantu apvienība, attiecīga profesionāla biedrība vai patērētāju interešu aizsardzības institūcija būtu bez problēmām atzīstama par ieinteresētu personu.

Tiesa atzina, ka darījuma absolūtu spēkā neesību noteic likums, un līdz ar to darījuma spēkā neesība nav atkarīga no līdzēju gribas. Savukārt, lai konstatētu darījuma absolūtu spēkā neesību, gan tā dalībnieki, gan arī ieinteresētā persona, kurai ir subjektīvā materiāli tiesiskā interese panākt savu tiesību aizsardzību, saskaņā ar Civilprocesa likuma 1.panta pirmo daļu var celt prasību tiesā.

Tiesa konstatēja prasītājas tiesisko interesi preču zīmes nodošanas darījumu apstrīdēšanā, jo atbildētājs /pers. E/, izmantojot tiesības uz preču zīmi, ir vērsies pret prasītājas reģistrēto preču zīmi, tādējādi tieši aizskarot prasītājas tiesības un tiesiskās intereses. Ņemot vērā, ka ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2017.gada 6.novembra spriedumu lietā Nr. C30489015 preču zīmes Nr. /numurs/ atsavinājuma darījums, ar kuru /Nosaukums E/ atsavinājusi preču zīmes tiesības /pers. E/, un minēto darījumu apliecinošais 2013.gada 9.jūlijā parakstītais preču zīmes nodošanas akts ir atzīti par spēkā neesošiem, prasītāja, pēc tiesas atzinuma, ir ieinteresēta arī pārējo preču zīmes nodošanas darījumu apstrīdēšanā. Šāds tiesību aizskārums nebūtu iespējams, ja atbildētājai SIA "/Nosaukums D/" nebūtu reģistrētas tiesības uz preču zīmi, ko tā ieguvusi apstrīdēto darījumu rezultātā.

[6.4] Tiesa novērtēja /pers. E/ iebildumus, ka ir iestājies Komerclikuma 406.pantā noteiktais trīs gadu noilgums, jo apstrīdētais darījums tika noslēgts 2013.gada 2.septembrī, bet prasība par darījuma atzīšanu par spēkā neesošu tiesā celta 2019.gada 17.jūnijā.

Spriedumā ir atsauce uz Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2017.gada 6.jūlija spriedumā lietā SKC-327/2017 norādīto, ka Komerclikuma 406.pants kā speciālā tiesību norma nosaka tikai noilguma termiņu, bet noilguma termiņa noteikšanai piemērojamas Civillikuma normas, un Senāta 2004.gada 17.marta spriedumā lietā SKC-176 noteikto, ka prasības noilguma termiņa tecējums sākas ar dienu, kad radušās tiesības uz prasību.

Tā kā prasītāja nav minēto preču zīmes atsavinājumu un nodošanas darījumu dalībnieks un Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2017.gada 6.novembra spriedums lietā Nr. C30489015, ar kuru atzīts par spēkā neesošu preču zīmes Nr. /numurs/ sākotnējais atsavinājuma darījums, ir stājies likumīgā spēkā 2019.gada 21.martā, tiesa nekonstatēja, ka ir iestājies noilgums. Tiesa atzina, ka, stājoties spēkā iepriekš minētajam spriedumam, prasītājai ir radušās tiesības celt prasību par pārējo preču zīmes atsavinājuma un nodošanas darījumu apstrīdēšanu.

Pēc tiesas atzinuma, prasības celšana par sākotnējā preču zīmes atsavinājuma un nodošanas darījuma apstrīdēšanu starp uzņēmumu "/Nosaukums E/" un /pers. E/ ir pārtraukusi noilgumu attiecībā uz nākamo preču zīmes atsavinājuma un nodošanas darījumu apstrīdēšanu saskaņā ar Civillikuma 1902., 1903., 1904.pantu un tiesību doktrīnā skaidroto Civillikuma 1902.pantā definētā jēdziena „noilguma pārtraukums" būtību.

Tiesa, ņemot vērā, ka prasība celta 2019.gada 17.jūnijā pēc Rīgas apgabaltiesas sprieduma likumīgā spēkā stāšanās datuma 2019.gada 21.martā, konstatēja, ka prasītāja ir turpinājusi lietu virzīt tālāk, apstrīdot arī pārējos ar preču zīmes atsavināšanu saistītos darījumus, un nav pamata atzīt noilguma iestāšanos.

[6.5] Tiesa, atsaucoties uz likuma "Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm" 25.panta pirmo daļu un trešo daļu, Civillikuma 1403., 1404., 1405.pantu, 1410.panta otro daļu, 1413. un 1427.pantu, kā arī izvērtējot 2013.gada 2.septembra pārdošanas līgumu par ekskluzīvām tiesībām uz preču zīmi, 2015.gada 29.decembra preču zīmes nodošanas aktu, 2018.gada 9.augusta tiesību nodošanas aktu, konstatēja, ka lietā pēc būtības nav strīda par to, ka atbildētāja SIA RSEZ "/Nosaukums B/" ir ieguvusi tiesības uz preču zīmi darījuma rezultātā no /pers. E/. Šī darījuma esību apliecina 2015.gada 29.decembra akts par preču zīmes nodošanu. Konstatēts arī, ka atbildētāja SIA "/Nosaukums D/" ir ieguvusi tiesības uz preču zīmi darījuma rezultātā no SIA RSEZ "/Nosaukums B/", un šī darījuma esību apliecina 2018.gada 9.augusta akts par preču zīmes nodošanu.

[6.6] Tiesa, izvērtējot atbildētājas SIA "/Nosaukums D/" paskaidrojumus, norādīja, ka normatīvie akti neaizliedz veikt darījumus starp vienas ģimenes locekļiem vai starp vienas ģimenes locekļiem piederošiem uzņēmumiem, kas pati par sevi ir atļauta rīcība, tomēr tiesa neguva pārliecību, ka, atsavinot preču zīmi, atbildētāji ir rīkojušies labticīgi.

Spriedumā ir atsauce uz Civillikuma 1402.pantu, ka saistību tiesības rodas vai nu no tiesiska darījuma, vai no neatļautas darbības, vai pēc likuma. Norādīts uz Civillikuma 1415.pantu, ka neatļauta un nepieklājīga darbība, kuras mērķis ir pretējs reliģijai, likumiem vai labiem tikumiem, vai kura vērsta uz to, lai apietu likumu, nevar būt par tiesiska darījuma priekšmetu; tāds darījums nav spēkā.

Spriedumā norādīts, ka darījumu tiesiskajās attiecībās līdzēju tiesību un pienākumu galvenais noteicējs ir personu privātautonomijas ietvaros noslēgtais darījums, tomēr līdzēju pašnoteikšanās tiesības nevar uzskatīt par absolūtām. Pastāvot Civillikuma 1415. un 1592. pantā norādītajiem apstākļiem, darījums atzīstams par spēkā neesošu jeb nederīgu uz likuma pamata. Šādas privātautonomijas robežas noteiktas gan pašu līdzēju, gan arī trešo personu un sabiedrības interešu aizsardzībai, lai nodrošinātu vispārpieņemto morāles priekšrakstu, tiesiski ētisko principu un vērtību ievērošanu civiltiesiskajā apgrozībā. Tiesas ieskatā, lietas izskatīšanā kā mēraukla izmantojams Civillikuma 1.pantā noteiktais labticības princips.

Atsaucoties uz Augstākās tiesas 2008.gada tiesu prakses apkopojuma "Par Civillikuma 1415.panta piemērošanu" atziņām, norādīts, ka, atklājot Civillikuma 1415.panta normas saturu, jēdziens "mērķis" tiek saprasts ar darījuma dalībnieku subjektīvajām vēlmēm, ko darījuma dalībnieks vēlas realizēt, veicot darījumu. Šis mērķis nav objektīvi (ārēji) konstatējams, jo tā izzināšanai nepieciešama darījuma dalībnieka gribas patieso motīvu noskaidrošana. Pat ja darījums ārēji ir tiesisks, tad, izvērtējot tā pamatā esošos darījuma dalībnieku motīvus, pastāv iespēja darījumu atzīt par spēkā neesošu.

Tiesa atzina, ka preču zīmes atsavināšana pati par sevi nav uzskatāma par neatļautu vai nepieklājīgu darbību, tomēr preču zīmes atsavināšanas darījumu slēgšanā starp atbildētājiem /pers. E/ un SIA RSEZ "/Nosaukums B/" ir novērojams tādu darbību kopums, kas rada pamatotas šaubas par

labticīgu rīcību un patieso preču zīmes atsavināšanas mērķi. /pers. E/ preču zīmes atsavinājumu SIA RSEZ "/Nosaukums B/" veicis 2013.gada 2.septembrī un nodevis 2015.gada 29.decembrī. Savukārt SIA RSEZ "/Nosaukums B/" minēto preču zīmi 2018.gada 9.augustā jeb laika posmā starp civillietas Nr. C30489015 sprieduma pieņemšanu 2017.gada 6.novembrī līdz sprieduma stāšanās likumīgā spēkā 2019.gada 21.martā ir atsavinājusi un nodevusi SIA "/Nosaukums C/" (šobrīd SIA "/Nosaukums D/").

Tiesa, izvērtējot Firmas.lv izdrukas, secināja, ka pēc preču zīmes atsavināšanas un nodošanas darījumiem starp atbildētājiem preču zīmes īpašuma tiesību statusā nekas nav mainījies – tāpat kā agrāk preču zīme ir atbildētāja /pers. E/ rīcībā, kurš bija /amata nosaukums/ SIA RSEZ "/Nosaukums B/" un no 2018.gada 14.augusta ir vienīgais SIA "/Nosaukums D/" /amata nosaukums/.

Ņemot vērā iepriekš minēto, tiesa secināja, ka preču zīmes atsavināšanas darījumi starp atbildētājiem noslēgti ar nolūku saglabāt atbildētājam /pers. E/ tiesības uz doto preču zīmi, kuras iegūšanu no uzņēmuma "/Nosaukums E/" Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija 2017.gada 6.novembra spriedumā lietā Nr. C30489015 atzina par spēkā neesošu.

[6.7] Tiesa atzina, ka atbildētāji atbilstoši Civilprocesa likuma 93.pantam nav izteikuši jebkādus pamatotus iebildumus attiecībā uz darījumu spēkā neesību un nav iesnieguši pierādījumus, ka /pers. E/ ir tiesīgi ieguvis tiesības uz minēto preču zīmi un tiesīgi nodevis tās SIA RSEZ "/Nosaukums B/", ka SIA RSEZ "/Nosaukums B/" ir tiesīgi ieguvusi tiesības uz preču zīmi un tiesīgi nodevusi tās SIA "/Nosaukums D/", kā arī jebkurus citus pierādījumus, kas atspēkotu prasītājas argumentus par darījumu spēkā neesību.

Norādīts, ka saskaņā ar Civilprocesa likuma 203.panta trešo un piekto daļu un likuma "Par tiesu varu" 16.panta ceturto daļu pēc sprieduma spēkā stāšanās lietas dalībnieki citā procesā nevar apstrīdēt tiesas nodibinātos faktus. Civillietā Nr. C30489015 ar spēkā stājušos spriedumu par spēkā neesošu ir atzīts preču zīmes Nr. /numurs/ atsavinājuma darījums, ar kuru /pers. E/ ieguva preču zīmi un vienlaicīgi atzīts par spēkā neesošu arī minēto darījumu apliecinošais 2013.gada 9.jūlijā parakstītais preču zīmes nodošanas akts.

[6.8] Tiesa nepiekrita atbildētāja viedoklim, ka prasība daļā par preču zīmes tiesību nodošanas aktu atzīšanu par spēkā neesošiem un daļā par pienākuma uzlikšanu Patentu valdei anulēt un dzēst ierakstus Valsts preču zīmju reģistrā nav pakļauta civiltiesiskajai izskatīšanai. Tiesa pievienojās Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2017.gada 6.novembra spriedumā lietā Nr. C30489015 paustajam viedoklim un Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2010.gada 22.marta spriedumā lietā SKC-200/2010 paustajām atziņām un secināja, ka preču zīmes nodošanas akts nav administratīvs dokuments un atzīstams par spēkā neesošu uz pamatiem par darījuma absolūtu spēkā neesību.

Tiesa atzina, ka preču zīmes Nr. /numurs/ atsavinājuma darījums, ar kuru /pers. E/ atsavināja preču zīmes tiesības SIA RSEZ "/Nosaukums B/", un šo darījuma apliecinošais 2015.gada 29.decembrī parakstītais preču zīmes nodošanas akts ir spēkā neesošs, secīgi arī preču zīmes atsavinājuma darījums, ar kuru SIA RSEZ "/Nosaukums B/" atsavinājusi preču zīmes tiesības SIA "/Nosaukums C/" (šobrīd SIA "/Nosaukums D/"), un šo darījuma apliecinošais 2018.gada 9.augustā parakstītais preču zīmes nodošanas akts ir spēkā neesoši, pamatojoties uz Civillikuma 1405.pantu.

Atsaucoties pēc analoģijas uz Civillikuma 1480.pantu un judikatūru, tiesa atzina, ka preču zīmes īpašuma tiesību Latvijas Republikas Patentu valdes Valsts preču zīmju reģistrā ierakstīšana uz atbildētāju vārda neaizliedz ieinteresētajai personai – prasītājai likumā noteiktā kārtībā apstrīdēt preču zīmes atsavinājuma un nodošanas darījumus, uz kuru pamata veikti ieraksti reģistrā.

Tā kā darījuma atzīšana par spēkā neesošu nozīmē, ka darījums nav spēkā no tā noslēgšanas brīža, zūd arī preču zīmes reģistrācijas pamats. Līdz ar to tiesa atzina par pamatotu prasību daļā par ierakstu anulēšanu un pienākuma uzlikšanu Latvijas Republikas Patentu valdei dzēst preču zīmes īpašuma tiesību pārejas reģistrācijas ierakstus.

[6.9] Spriedumā norādīts, ka pārējie pušu argumenti neietekmē lietu pēc būtības, līdz ar to nav vērtējami. Minētais atbilst Eiropas Cilvēktiesību tiesas atziņām, kas noteic, ka no Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6.panta izriet tiesas pienākums argumentēt spriedumu, bet tas nav saprotams kā prasība detalizēti atbildēt uz jebkuru argumentu (*sk. ECT 1994.gada 19.aprīļa sprieduma „Van de Hurk v. The Netherlands" 61.punktu*).

[7] Atbildētājs/pers. E/, kuru pārstāv pilnvarotais pārstāvis /pers. AG/, iesniedza apelācijas sūdzību, pilnā apjomā pārsūdzot Rēzeknes tiesas 2020.gada 16.aprīļa spriedumu. Apelācijas sūdzība pamatota ar šādiem argumentiem.

[7.1] Pirmās instances tiesas spriedums atceļams saskaņā ar Civilprocesa likuma 427.panta pirmās daļas 4.punktu un lieta nosūtama jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesai. Ar spriedumu Latvijas Republikas Patentu valdei uzlikti konkrēti pienākumi – anulēt un dzēst ierakstus Valsts preču zīmju reģistrā. Tomēr Latvijas Republikas Patentu valde nav pieaicināta kā šīs civillietas dalībniece. Pirmās instances tiesa pārkāpusi savas kompetences robežas, spriedumā uzliekot pienākumus personai, kas nav lietas dalībniece.

[7.2] Pirmās instances tiesa nepamatoti nav ņēmusi vērā atbildētāju iebildumus, ka lieta nav pakļauta civiltiesiskajai izskatīšanai daļā par prasījumiem uzlikt par pienākumu Latvijas Republikas Patentu valdei anulēt un dzēst ierakstus par preču zīmes reģistrācijas īpašnieku maiņu.

Atbilstoši Rūpnieciskā īpašuma institūciju un procedūru likuma 4.panta noteikumiem Latvijas Republikas Patentu valde ir tieslietu ministra pārraudzībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kas uztur Preču zīmju reģistru. Saskaņā ar Rūpnieciskā īpašuma institūciju un procedūru likuma 7.pantu un likuma "Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm" 17.pantu Preču zīmju reģistrs ir publisks reģistrs, kurā izdarītie ieraksti ir vispārsaistoši jebkurai personai.

Ņemot vērā, ka normatīvajos aktos nav noteikta Preču zīmju reģistrā esošo ierakstu apstrīdēšanas kārtība (atšķirībā no Zemesgrāmatu reģistriem), ierakstu veikšana, grozīšana vai dzēšana Preču zīmju reģistrā atzīstama par iestādes izdotu administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību Administratīvā procesa likuma izpratnē. Līdz ar ko ieraksti Preču zīmju reģistrā apstrīdami administratīvā procesa kārtībā. Tāpēc prasība Patentu valdei anulēt un dzēst ierakstus Preču zīmju reģistrā saskaņā ar Civilprocesa likuma 23.pantu nav piekritīga vispārējās jurisdikcijas tiesai, kā arī neietilpst to prasījumu lokā, kas pakļauti civiltiesiskajai izskatīšanai saskaņā ar likuma "Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm" 25.panta sesto daļu, 28.panta otro daļu, 31.panta trešo daļu, 32.panta piekto daļu vai Rūpnieciska īpašuma institūciju un procedūru likuma 98.pantu. Nevar piemērot likuma analoģiju ar Zemesgrāmatu likumā noteikto kārtību, kurā ir paredzēta īpaša kārtība darījumu korroborācijai un ar to saistīto ierakstu apstrīdēšanai. Attiecībā uz preču zīmju ierakstiem šāda speciāla apstrīdēšanas kārtība nav paredzēta, īpaši ņemot vērā, ka preču zīme ir kustama manta Civillikuma izpratnē nevis nekustamais īpašums.

Atbilstoši likumam "Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm" preču zīmes reģistrācijas pamats nav atkarīgas no atsavinājuma un nodošanas darījumiem, bet preču zīmes reģistrācijas pamats ir tās atbilstība likumā izvirzītajiem kritērijiem. Pat ja preču zīmes atsavinājuma (nodošanas) darījums tiek atzīts par spēkā neesošu, preču zīmes reģistrācija nezūd līdz tās reģistrācijas termiņa beigām saskaņā ar likuma "Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm" 21.pantu.

[7.3] Tiesa, pārkāpjot Civilprocesa likuma 192.panta noteikumus, ir taisījusi spriedumu par tādu prasījumu, kuram nav sakara ar izskatāmo strīdu. Prasības pieteikumā ietverts prasījums uzlikt par pienākumu Latvijas Republikas Patentu valdei anulēt un dzēst Preču zīmju reģistrā arī 2013.gada 31.jūlija ierakstu par preču zīmes reģistrācijas Nr. /numurs/ īpašnieka maiņu no uzņēmuma "/Nosaukums E/" uz /pers. E/.

Lūgums izteikts, atsaucoties uz Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2017.gada 6.novembra sprieduma civillietā Nr.C30489015 izpildes grūtībām, norādot, ka Patentu valdei ir nepieciešams tiesas uzlikts pienākums. Tomēr 2013.gada 31.jūlija ieraksts par īpašnieka maiņu neattiecas uz šo lietu un nevar tikt izskatīts šīs lietas ietvaros, jo būtībā ir prasījums tiesai nodrošināt citā civillietā spēkā stājušos sprieduma izpildi. Civilprocesa likuma

132.panta pirmās daļas 5.punkts, 223.panta 3.punkts un 225.panta noteikumi nepieļauj atkārtotu griešanos tiesā strīdā starp tām pašām pusēm, par to pašu priekšmetu un uz tā paša pamata, ja tiesvedība izbeigta ar spēkā stājušos spriedumu.

Apstāklis, ka prasītāja neizmantoja savas procesuālās tiesības un nelūdza civillietas Nr.C30489015 ietvaros uzlikt par pienākumu Patentu valdei veikt grozījumus Preču zīmju reģistrā, nevar būt pamats jaunas prasības celšanai vai prasījuma pievienošanai citai civillietai ar citiem atbildētājiem un citu prasības priekšmetu.

[7.4] Tiesa nepamatoti nav ņēmusi vērā atbildētāja argumentu, ka šī prasība ir atzīšanas prasība, kas atbilstoši saistošajai judikatūrai nav pakļauta tiesas izskatīšanai. Prasītāja lūdz tiesu konstatēt starp atbildētājiem pastāvošo tiesisko attiecību esību vai neesību. Prasītāja cenšas panākt tiesas konstatējumu, ka /pers. E/ un SIA "/Nosaukums D/" nav tiesību uz agrāku preču zīmi. Prasītājai nav prasījuma tiesības atzīšanas prasības celšanai, jo nav normu, kas paredzētu personai iespēju tiesas ceļā prasīt juridiskas attiecības pastāvēšanas vai nepastāvēšanas atzīšanu. Prasītājai šajā lietā nepastāv prasījuma tiesības. Pirmās instances tiesa nav vērtējusi šo atbildētāja argumentu.

[7.5] Pirmās instances tiesa nepareizi un nepamatoti konstatējusi prasītājas tiesisko interesi un prasības tiesību prasības priekšmetā ietilpstošo darījumu apstrīdēšanā.

Atbilstoši tiesas spriedumā citētajām juridiskās literatūras atziņām trešajai personai ir prasības tiesības tikai tad, ja absolūti spēkā neesošs darījums aizskar šīs personas tiesības vai ar likumu aizsargātās intereses, ka uz darījuma nederīgumu var atsaukties ikviens, kam ir pamatota interese, un ka tiesa šādu darījumu var atzīt par spēkā neesošu arī pēc savas iniciatīvas *(ex officio)*. Tomēr atziņu, ka tiesa pēc savas iniciatīvas var atzīt darījumu par spēkā neesošu, nevar tulkot paplašināti, jo atbilstoši Civilprocesa likuma 2.pantam un likumam "Par tiesu varu" tiesa civillietas izspriež likumā noteiktajā kārtībā, kas paredz, ka prasības pieteikums jāceļ personai, bez kura tiesa pēc savas iniciatīvas nevar ierosināt un izskatīt civillietu.

Tiesas secinājums, ka prasītājas tiesiskās intereses pamatā esošo darījumu apstrīdēšanā ir apstāklis, ka atbildētājs vērsies pret prasītājas preču zīmi, ir nepamatots un pretrunā ar pastāvošo tiesisko regulējumu – Civillikuma 1635. un 1636.pantu, likuma "Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm" 18.pantu. Vēršanās pret citas personas preču zīmi nav pati par sevi neatļauta darbība, jo šādas tiesības ir jebkurai personai, arī atbildētājam, un nav uzskatāma par prasītājas tiesību aizskārumu. Līdz ar to atbildētāja vēršanās pret prasītājas preču zīmi, kas ir likumā atļauta darbība, neaizskar prasītājas tiesības un nerada pamatu prasītājas tiesiskās intereses pastāvēšanas konstatēšanai.

Uzsver, ka šīs prasības priekšmets nav strīds par tiesībām uz preču zīmi, tāpēc lietā nav piemērojami LR Augstākās tiesas tiesu prakses apkopojumā "Par tiesu praksi strīdos par tiesībām uz preču zīmi" minētie principi un atziņas. Šis strīds skatāms, balstoties uz Civillikumā nostiprināto tiesisko darījumu regulējumu un piemērojami vispārīgi principi par tiesiskajiem darījumiem.

[7.6] Pirmās instances tiesa kļūdījusies noilguma termiņa aprēķināšanā, saistot to ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2017.gada 6.novembra sprieduma lietā Nr.C30489015 likumīgā spēkā stāšanās datumu 2019.gada 21.martā.

Tiesa nepareizi tulkojusi atbilstošas tiesību normas (Civillikuma 1896., 1899., un 1902.pants), nepamatoti uzskatot, ka viena darījuma apstrīdēšana pārtrauc cita darījuma noilguma termiņa tecējumu un saistot apstrīdēto darījumu ar tiesas sprieduma spēkā stāšanos citā lietā un par citu darījumu.

Atbilstoši Senāta (*sk. 2016.gada 3.novembra spriedums lietā Nr.SKC-274/2016*) skaidrojumam noilguma termiņš skaitāms no prasījuma tiesības nodibināšanas brīža. Attiecīgi prasībai par darījumu absolūto spēkā neesību (nederīgumu) prasības tiesība rodas ar darījumu noslēgšanas brīdi, jo absolūta darījuma spēkā neesība izriet no likuma un nav atkarīga no sprieduma citā lietā.

Noteicošais brīdis noilguma tecējuma iesākumam ir tieši tiesību aizskāruma brīdis. Atbildētājs ir vērsies pret prasītājas preču zīmi un ir veicis prasītājas tiesību aizskārumu 2015.gadā, savukārt šī prasība ir celta 2019.gadā, ir pagājuši vairāk kā 3 gadi.

Nepamatots ir pirmās instances tiesas secinājums, ka prasības celšana par sākotnējā preču zīmes atsavinājuma un nodošanas darījuma apstrīdēšanu starp uzņēmumu "/Nosaukums E/" un /pers. E/ civillietā Nr.C30599015 ir pārtraukusi noilgumu attiecībā uz nākamo preču zīmes atsavinājuma un nodošanas darījumu apstrīdēšanu. Civillieta Nr.C30599015 tika ierosināta sakarā ar prasītājas pieteikumu par pavisam citu darījumu un prasītājai bija zināms par attiecīgā apstrīdamā līguma starp atbildētāju /pers. E/ un SIA RSEZ "/Nosaukums B/" esību vēl 2016.gadā civillietas iztiesāšanas gaitā. Līdz ar to nepamatota ir tiesas atsaukšanās uz Civillikuma 1902. un 1903.pantu, jo nav konstatēti apstākļi, kas pārtrauktu noilgumu.

[7.7] Pirmās instances tiesa nepamatoti, bez atbilstošas motivācijas, nepastāvot pierādījumiem lietā, ir pievienojusies prasītājas viedoklim, ka atbildētāji ir rīkojušies negodprātīgi.

Tiesa nav norādījusi, kādas konkrēti atbildētāja darbības uzskata par Civillikuma 1.pantā labticīguma principam neatbilstošām, tāpēc nav saprotams "darbību kopums", kas liecina par atbildētāju negodprātīgo rīcību. Vienlaicīgi tiesa atzinusi, ka darījumi starp vienas ģimenes locekļiem piederošiem uzņēmumiem pati par sevi ir atļauta rīcība un preču zīmes atsavināšana pati par sevi nav neatļauta vai nepieklājīga darbība. Tādējādi spriedums satur būtiskas iekšējās pretrunas.

Pat ja uzskatīt, ka atbildētāja mērķis bija saglabāt attiecīgo preču zīmi savā kontrolē, tiesa nav motivējusi, kāpēc šis mērķis ir jāuzskata par tādu, kas neatbilst Civillikuma 1.pantā nostiprinātajam labticīguma principam. Tiesas atsaukšanās uz Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2017.gada 6.novembra spriedumu neiztur kritiku.

Preču zīmes /numurs/ īpašnieks jau sākotnēji no reģistrācijas 2000.gadā ir bijis /pers. E/, kura īpašuma tiesības uz preču zīmi līdz prasības celšanai 2015.gadā neviens nav apstrīdējis. Nav pamats uzskatam, ka preču zīmes kā īpašuma tiesību objekta iesaistīšana darījumos starp vienas ģimenes locekļiem piederošiem uzņēmumiem būtu pretēja Civillikuma 1.pantam.

Preču zīmes darījums starp /pers. E/ un SIA RSEZ "/Nosaukums B/" tika noslēgts 2013.gadā, vēl ilgi pirms prasības celšanas tiesā 2015.gadā, un tajā brīdī neviena no pusēm nevarēja paredzēt, ka iepriekšējais preču zīmes atsavināšanas darījums tiks atzīts par spēkā neesošu. Atbildētāja nezināšana ir negatīvs fakts, ko tam nav jāpierāda. Atbildētāja iespējamo mērķi apiet likumu vai tiesas spriedumu ar nolūku atstāt preču zīmi savā kontrolē atbilstoši Civilprocesa likuma 93.pantam ir jāpierāda prasītājai.

Tiesa nav ņēmusi vērā, ka SIA RSEZ "/Nosaukums B/" pirms preču zīmes reģistrēšanas vērsās Rīgas apgabaltiesā ar lūgumu izskaidrot sprieduma lietā Nr. C30599015 tiesiskās sekas. Ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2017.gada 21.decembra lēmumu SIA RSEZ "/Nosaukums B/" lūgums noraidīts, norādot, ka spriedums civillietā Nr. C30599015 neskar SIA RSEZ "/Nosaukums B/" tiesības un pienākumus. Atbilstoši tiesiskās paļāvības principam uzņēmums ir veicis preču zīmes īpašnieka nomaiņai nepieciešamās darbības atbilstoši 2013.gadā noslēgtajam līgumam.

[8] Prasītāja SIA "/Nosaukums A/" iesniedza paskaidrojumus par apelācijas sūdzību, lūdzot to noraidīt.

[8.1] Uzskata par nepamatotu atbildētāja atsaukšanos uz Civilprocesa likuma 427.panta pirmās daļas 4.punkta noteikumiem. Latvijas Republikas Patentu valde ir valsts iestāde, kas reģistrē tiesības uz rūpnieciskā īpašuma objektiem un uztur attiecīgos reģistrus. Uzturot reģistrus, kā jebkura valsts iestāde, Patentu valde ievēro likumu un izpilda tiesas nolēmumus. Lietās, kas saistītas ar preču zīmju reģistrāciju vai tās atcelšanu, ir tieši saistītas ar pienākumu uzlikšanu Patentu valdei veikt attiecīgus grozījumus Valsts preču zīmju reģistrā. Patentu valde netiek pieaicināta kā lietas dalībniece, jo nolēmumi neskar Patentu valdes tiesības un pienākumus Civilprocesa likuma 427.panta pirmās daļas 4.punkta izpratnē.

[8.2] Darījuma atzīšana par spēkā neesošu ir pakļauta civiltiesiskajai izskatīšanai. Arī atsavinājuma darījuma apliecinošo dokumentu atzīšana par spēkā neesošu un ar to saistīto grozījumu veikšana Preču zīmju reģistrā ir pakļauta civiltiesiskajai izskatīšanai, ko ir atzinusi Augstākā tiesa civillietā Nr.SKC – 200.

[8.3] Latvijas Republikas Patentu valde nevarēja izpildīt 2017.gada 6.novembra Rīgas apgabaltiesas spriedumu civillietā Nr.C30489015, jo ar spriedumu Patentu valdei nav uzlikts pienākums Valsts preču zīmju reģistrā dzēst vai anulēt attiecīgo ierakstu, tāpēc ir nepieciešams tiesas spriedums, kurā Patentu valdei tiktu uzlikts attiecīgs pienākums par grozījumu izdarīšanu.

Abās civillietās prasījumi ir cieši saistīti, jo šajā civillietā ir par sekojošu tiesību uz vienas un tās pašas preču zīmes Nr. /numurs/ atsavināšanu no /pers. E/ otrajam atbildētājam un trešajam atbildētājam. Nepamatota ir apelācijas sūdzības argumentācija par atkārtotu griešanos strīdā starp tām pašām pusēm par to pašu priekšmetu un uz tā paša pamata. Vairākus prasījumus var apvienot vienā prasības pieteikumā un tiesvedībā, bet var arī par katru prasījumu sniegt atsevišķu prasības pieteikumu. Ar tiesas spriedumu civillietā Nr.C30489015 apmierināta prasība par darījuma un preču zīmes nodošanas akta atzīšanu par spēkā neesošu. Pienākuma uzlikšana Patentu valdei anulēt un dzēst attiecīgu ieraktu ir nākamais solis, kuru obligāti nav jāizskata tās pašas tiesvedības ietvaros.

[8.4] Nepiekrīt atbildētāja viedoklim, ka prasība ir atzīšanas prasība, kurā prasītājam nav prasījuma tiesību, jo prasība ir par darījumu atzīšanu par spēkā neesošiem. Šis jautājums jau tika izskatīts civillietas Nr.C30489015 ietvaros trijās tiesu instancēs, un tiesa nav atzinusi, ka tas nebūtu pakļauts tiesas izskatīšanai.

[8.5] Prasītāja ir pierādījusi savu tiesisko interesi darījumu apstrīdēšanā, jo prasītājai pieder tiesības uz preču zīmi "/nosaukums/", kuras atbildētājs ir apstrīdējis, pamatojot savus iebildumus ar agrāku preču zīmes reģistrāciju. Savukārt pats atbildētājs tiesības uz preču zīmi ieguvis uz darījuma un preču zīmes nodošanas akta pamata no vairs neeksistējošas juridiskās personas. Izskatot civillietu Nr.C30489015, Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija ir vērtējusi jautājumu par prasītājas tiesisko interesi un prasības tiesību esību, ko ir konstatējusi. Kasācijas instance nekonstatēja, ka spriedumā ietvertais iznākums ir nepareizs.

[8.6] Nepiekrīt atbildētāja viedoklim par noilguma iestāšanos darījumu apstrīdēšanai. Preču zīmes atsavināšanas ķēde sastāv no vairāku darījumu ķēdes. Viena ķēdes posma neesamība padara par neesošiem turpmākus darījumu posmus.

Vērš uzmanību, ka preču zīmes atsavināšanas darījums saskaņā ar likuma "Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm" 25.panta piekto daļu attiecībā pret trešajām personām stājas spēkā dienā, kad ziņas par to publicētas Patentu valdes oficiālajā izdevumā. Informācija par preču zīmes nodošanu SIA "/Nosaukums B/" no /pers. E/ Patentu valdes oficiālajā izdevumā publicēta 2016.gada 20.jūnijā, bet prasības pieteikums iesniegts tiesā 2019.gada 17.jūnijā, ievērojot trīs gadu noilguma termiņu.

[8.7] Uzskata, ka Rēzeknes tiesas 2020.gada 16.aprīļa spriedumā sniegtais lietas faktisko apstākļu vērtējums ir korekts un pamatots. Arī apstāklis, ka apelācijas sūdzību lietā ir iesniedzis tikai /pers. E/, liecina, ka viņš ir patiesā labuma guvējs šajā lietā.

[9] Atbildētāja SIA "/Nosaukums D/" iesniedza rakstveida paskaidrojumus, norādot, ka prasību neatzīst nevienā tās daļā un pievienojas atbildētāja /pers. E/ apelācijas sūdzībai, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 419.pantu. Paskaidrojumos norādīti šādi argumenti.

[9.1] Attiecībā uz Civilprocesa likuma 427.panta pirmās daļas 4.punkta piemērošanu vērš uzmanību, ka Patentu valdei saskaņā ar iepriekš spēkā bijušā likuma "Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm" 31.panta sesto daļu un 32.panta septīto un pašlaik spēkā esošā Preču zīmju likuma 62.panta trešo daļu un 64.panta trešo daļu ir pienākums veikt grozījumus Valsts preču zīmju reģistrā, pamatojoties uz tiesu nolēmumiem preču zīmju strīdu gadījumā. Šajā lietā nav preču zīmju strīds, bet strīds par īpašuma tiesībām uz preču zīmes reģistrāciju. Līdz ar to spēkā esošais tiesiskais regulējums neparedz Patentu valdei ne tiesības, ne pienākumu veikt grozījumus Valsts preču zīmju reģistrā bez tieša šī pienākuma noteikšanas spriedumā, kas savukārt izraisa nepieciešamību pieaicināt to kā trešo personu lietā atbilstoši Civilprocesa likumam.

[9.2] Pievienojas apelācijas sūdzībā izteiktajai pozīcijai, ka grozījumu izdarīšana Valsts preču zīmju reģistrā nav skatāma civiltiesiskā kārtībā, jo Patentu valdes kā valsts pārvaldes iestādes darbības tiek veiktas publisko (administratīvo) tiesību jomā, līdz ar to ir veicama administratīvā kārtībā.

[9.3] Prasījums par 2013.gada 31.jūlija ieraksta par preču zīmes īpašnieku maiņu uz /pers. E/ anulēšanu un dzēšanu nav saistīts ar šo tiesvedību. Apstāklis, ka prasītāja pieļāvusi kļūdu un nav šo lūgumu izteikusi citā, jau izbeigtā lietvedībā, kur spriedums stājies spēkā, bet kavēta sprieduma izpilde, nav pamats šī prasījuma izvirzīšanai šajā lietā. Spriedumu izpildi regulē Civilprocesa likuma E daļa. Norāda, ka atbilstoši Civilprocesa likuma 225.pantam atkārtota griešanās strīdā starp tam pašām pusēm, par to pašu priekšmetu un uz tā paša pamata nav pieļaujama.

[9.4 Prasītāja nav pierādījusi savu tiesisko interesi darījumu apstrīdēšanai, kā arī cēlusi atzīšanas prasību. Nepamatota ir prasītājas atsaukšanās uz vispārīgo ieinteresētības principu, jo tas piemērojams vienīgi preču zīmju strīdos, kur strīda priekšmets ir izņēmuma tiesība nevis īpašuma tiesība. Šī civillieta neskar izņēmuma tiesības uz preču zīmi vai to apjomu. Atsaukšanās uz Civillikuma 1415.pantu neatbrīvo prasītāju no pienākuma pierādīt pamatotas intereses esību.

[10] Prasītāja iesniegusi rakstveida paskaidrojumus sakarā atbildētājas SIA "/Nosaukums D/" pievienošanos /pers. E/ apelācijas sūdzībai un iesniegtajiem paskaidrojumiem.

[10.1] Ar spēkā stājušos Rīgas apgabaltiesas 2017.gada 6.novembra spriedumu civillietā Nr.C30489015, kas apstiprināts arī Senātā, atzīts, ka gan preču zīmes atsavināšanas darījuma, gan nodošanas akta apstrīdēšana notiek civiltiesiskā kārtībā. Minētais atbilst jau iepriekš Augstākās tiesas spriedumā Nr. SKC-200 atzītajam.

[10.2] Nepiekrīt, ka prasība ir par pienākumu Patentu valdei izpildīt citu tiesas spriedumu, jo prasība ir par pienākumu veikt konkrētas darbības, dzēst attiecīgus ierakstus. Nepiekrīt argumentam, ka notiek atkārtota griešanās tiesā starp tām pašām pusēm, par to pašu priekšmetu un uz tā paša pamata. Civillietā Nr. C30489015 ar tiesas spriedumu atzīti par spēkā neesošu darījums un nodošanas akts, nav aizliegts prasījumu par pienākuma uzlikšanu Patentu valdei dzēst attiecīgo ierakstu reģistrā iesniegt citā lietā.

[10.3] Prasījums dzēst ierakstu par Preču zīmes atsavināšanu /pers. E/ ir tieši saistīts ar izskatāmo lietu, jo tiek izskatīts strīds par tās pašas preču zīmes atsavināšanu tālāk abiem pārējiem atbildētājiem, ko viņš, nebūdams īpašnieks, nebija tiesīgs darīt.

[10.4] Prasītājas argumenti, kas pamato viņas tiesisko interesi apstrīdēt prasībā norādītos darījumus, ir izklāstīti paskaidrojumos apelācijas sūdzībai, kā arī konstatēti Rīgas apgabaltiesas spriedumā lietā Nr. C30489015.

[11] Lietā saņemti atbildētājas SIA RSEZ "/Nosaukums B/" rakstveida paskaidrojumi, no kuriem izriet, ka sabiedrība ir mainījusi nosaukumu uz SIA RSEZ "/Nosaukums F/", no 2019.gada 20.novembra sabiedrībai ir citi dalībnieki, grāmatvedības un lietvedības dokumentos nav atrodams apliecinājums par preču zīmes /numurs/ atsavināšanas darījumu un lūgts noraidīt prasību.

Motīvu daļa

[12] Novērtējot apelācijas sūdzībā norādītos argumentus, iebildumus apelācijas sūdzībai, pušu iesniegtos rakstveida paskaidrojumus, Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka apelācijas sūdzība noraidāma kā nepamatota, bet prasība ir apmierināma pilnā apjomā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 432.panta piekto daļu, ja apelācijas instances tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma argumentācijai. Šādā gadījumā šā likuma 193.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka Rēzeknes tiesas 2020.gada 16.aprīļa spriedumā ietvertā argumentācija ir pareiza un

pietiekama un pilnībā tai pievienojas.

[13] Atbildētāja apelācijas sūdzībā norādītie argumenti nevar ietekmēt pirmās instances tiesas spriedumā norādīto secinājumu un atzinumu pareizību.

[13.1] Saskaņā ar Rūpnieciskā īpašuma institūciju un procedūru likuma 4.panta pirmo daļu Patentu valde ir tieslietu ministra pārraudzībā esoša tiešās pārvaldes iestāde ar normatīvajos aktos noteikto kompetenci rūpnieciskā īpašuma jomā. Minētā panta otrās daļas 3.punktā noteikta Patentu valdes funkcija reģistrēt tiesības uz rūpnieciskā īpašuma objektiem un uzturēt attiecīgos reģistrus. Atbilstoši likuma 5.panta pirmās daļas 3.punktam Patentu valde reģistrē preču zīmes, un atbilstoši 6.panta pirmajai daļai uztur Preču zīmju reģistru.

Saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likuma 1.panta 3.punktu iestāde ir institūcija, kura darbojas publiskas personas vārdā un kurai ar normatīvo aktu noteikta kompetence valsts pārvaldē, piešķirti finanšu līdzekļi tās darbības īstenošanai un ir savs personāls, savukārt, 5.punktā norādīts, ka tiešā pārvalde ir Latvijas Republikas kā sākotnējās publiskās personas iestādes un amatpersonas.

Tādējādi Patentu valde kā tiešās pārvaldes iestāde pārstāv valsti un nodrošina tās pārvaldes funkciju īstenošanu, konkrētajā gadījumā, preču zīmju reģistrāciju un preču zīmju publiskā reģistra uzturēšanu.

Netiek skatīts jautājums par konkrētas preču zīmes reģistrācijas kārtību vai tiesiskumu, kurā būtu jāvērtē Patentu valdes rīcība saistībā ar reģistrācijas procedūru un kuras pārsūdzēšanai ir cita procesuālā kārtība. Konkrētajā lietā tiek izskatīts strīds par tiesību uz preču zīmi reģistrācijas tiesiskumu. Atbilstoši likuma "Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm" 4.panta vienpadsmitajai daļai tiesības uz preču zīmi, kas pamatojas uz reģistrāciju vai tās pieteikumu, tiesiskā režīma ziņā pielīdzināmas tiesībām uz kustamo mantu Civillikuma izpratnē, bet nevar būt par īpašuma prasības objektu. Šīs tiesības var nodot citām personām (tiesību pārņēmējiem) un var pāriet mantiniekiem.

No minētā izriet, ka strīds par atbildētāju tiesībām uz preču zīmi ir civiltiesisks strīds. Attiecīgi nav pamata pieaicināt Patentu valdi lietā civiltiesiskā strīdā par preču zīmes piederību, jo, pirmkārt, Patentu valde šajā strīdā nav civiltiesisko attiecību subjekts, un, otrkārt, spriedums šajā lietā nekādā veidā neskar Patentu valdes kā valsts iestādes subjektīvās civilās tiesības. Ar tiesas spriedumu Patentu valdei uzliktais pienākums veikt izmaiņas Preču zīmju reģistrā atbilst tās funkcijām, kas noteiktas Rūpnieciskā īpašuma institūciju un procedūru likumā un kas veicamas, izpildot konkrētu tiesas spriedumu.

Līdz ar to nepamatots ir apelācijas sūdzībā norādītais, ka pirmās instances tiesas spriedums būtu atceļams un lieta nosūtāma jaunai izskatīšanai, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 427.panta pirmās daļas 4.punktu.

[13.2] Nav pamatots apelācijas sūdzībā norādītais arguments, ka prasījums par ierakstu anulēšanu un dzēšanu Preču zīmju reģistrā šajā lietā nav pakļauts (nevis piekritīgs, kā norādīts apelācijas sūdzībā) izskatīšanai civiltiesiskā kārtībā saskaņā ar Civilprocesa likuma 23.pantu un ka jautājums būtu risināms administratīvā procesa kārtībā.

Atšķirībā no apelācijas sūdzībā norādītā, konkrētajā lietā netiek skatīts jautājums par preču zīmes reģistrāciju, šīs reģistrācijas tiesiskumu, kā arī netiek apstrīdēta preču zīmes reģistrācija kā tāda. Prasībā izteikts lūgums anulēt un dzēst ierakstus par preču zīmes īpašniekiem, un minētais prasījums ir pakārtots prasījumiem par Preču zīmju reģistrā ierakstīto īpašnieku tiesību uz preču zīmi apstrīdēšanu, kur lūgts atzīt par spēkā neesošiem darījumus, kas apliecina šo īpašuma tiesību iegūšanu. Civiltiesiskā kārtībā tiek apstrīdēts reģistrētas preču zīmes atsavināšanas un iegūšanas tiesiskums un tur ierakstīto īpašnieku tiesības. Ieraksts publiskajā reģistrā ir sekas noslēgto darījumu un ar darījumiem iegūto tiesību publiskās ticamības piešķiršanai. Atzīstot ar tiesas spriedumu par spēkā neesošiem darījumus, uz kuru pamata veikti ieraksti par preču zīmes īpašniekiem, zūd tiesiskais pamats šo ierakstu saglabāšanai. Tāpēc spēkā stājies tiesas spriedums ir pamats ierakstu par preču zīmes piederību anulēšanai un dzēšanai Preču zīmju reģistrā bez papildu administratīvajām procedūrām un pamatojumiem.

Likuma "Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm" 25.panta trešajā daļā noteikts, ka ziņas par reģistrētas preču zīmes īpašnieka maiņu, arī par preču zīmes nodošanu citai personai, pēc attiecīga iesnieguma, tiesību pāreju apliecinoša dokumenta un noteiktās maksas saņemšanas Patentu valde iekļauj Reģistrā un publicē savā oficiālajā izdevumā, kā arī nosūta īpašniekam (īpašniekiem) paziņojumu par Reģistrā izdarīto ierakstu.

No minētās tiesību normas izriet, ka preču zīmes īpašuma tiesību iegūšanu apliecina tiesību pāreju apliecinošs dokuments. Ja šo dokumentu, konkrētajā gadījumā līgumus un preču zīmju nodošanas aktus, tiesa ar spriedumu atzīst par spēkā neesošiem, tad nav pamata personas tiesību uz preču zīmi reģistrācijai un attiecīgi arī šīs reģistrācijas saglabāšanai. Pie tam, pati reģistrētā preču zīme netiek dzēsta un preču zīmes ieraksts paliek.

[13.3] Civillietu tiesas kolēģija nepiekrīt apelācijas sūdzībā norādītajam, ka tiesa taisījusi spriedumu par prasījumu, kam nav sakara ar izskatāmo lietu.

Ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2017.gada 6.novembra spriedumu lietā Nr. C30489015 atzīts par spēkā neesošu preču zīmes Nr. /numurs/ atsavinājuma darījums, ar kuru /Nosaukums E/ atsavinājusi preču zīmes tiesības /pers. E/, un darījumu apliecinošs 2013.gada 9.jūlija preču zīmes nodošanas akts. Minētajā lietā netika iesniegts prasījums par /pers. E/ tiesību uz šo preču zīmi anulēšanu un dzēšanu Preču zīmju reģistrā. Tādējādi šis prasījums iepriekš tiesā nav pieteikts, nekad nav izskatīts un par to nekāds nolēmums nav pieņemts. Līdz ar to nepamatota ir atbildētāja pozīcija, ka prasītāja atkārtoti ir vērsusies tiesā strīdā starp tām pašām pusēm, par to pašu priekšmetu un uz tā paša pamata un ka tāpēc tiesvedība par šo prasījumu būtu izbeidzama.

Atbilstoši Civillikuma 987.pantam ar to vien, ka lietas īpašnieks to atsavinājis, nepietiek, lai īpašuma tiesības uz lietu pārietu tās ieguvējam, nepieciešama lietas nodošana. Tomēr attiecībā uz preču zīmes kā kustamas mantas atsavināšanu speciālajā likumā, likuma "Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm" 25.pantā ir noteikti papildu nosacījumi īpašuma tiesību uz preču zīmi pārejai. Minētā panta piektajā daļā noteikts, ka preču zīmes nodošanas līgums attiecībā pret trešajām personām stājas spēkā dienā, kad ziņas par to publicētas Patentu valdes oficiālajā izdevumā. Kamēr īpašnieka maiņa nav ierakstīta Reģistrā, tiesību pārņēmējs (jaunais preču zīmes īpašnieks) nevar izmantot tiesības, kas izriet no preču zīmes reģistrācijas. Tādējādi īpašuma tiesību galīgais apliecinājums ir ieraksts Reģistrā un attiecīgi tiesību uz preču zīmi izbeigšanās ir izslēgšana no Reģistra.

Pirmās instances tiesa pēc analoģijas šo īpašuma iegūšanas procesu salīdzināja ar nekustamā īpašuma darījuma korroborāciju zemesgrāmatā, tomēr minētais salīdzinājums neietekmē preču zīmes tiesību reģistrācijas un anulēšanas kārtību.

Lai atrisinātu izveidojušos tiesisko situāciju, tai nevar pieiet formāli, bet jāvadās no celtās prasības mērķa. Prasītāja vērsās tiesā ar prasību pret /pers. E/, lai apstrīdētu viņa tiesības uz preču zīmi, kas iegūtas ar darījumu. Tiesa civillietā Nr.C30489015 šo prasību apmierināja, atzīstot, ka /pers. E/ nav tiesiski ieguvis preču zīmi, un atzīstot preču zīmes iegūšanas tiesisko pamatu par spēkā neesošu. Tomēr prasītāja nelūdza un attiecīgi spriedumā netika izlemts jautājums par /pers. E/ īpašuma tiesību uz preču zīmi dzēšanu Reģistrā, tādējādi strīdīgo situāciju par preču zīmes piederību neatrisinot līdz galam. Ieraksts publiskā reģistrā par /pers. E/ īpašuma tiesībām uz preču zīmi ļāva viņam to atsavināt vēl civillietas Nr. C30489015 tiesvedības laikā.

Izskatāmajā lietā, apstrīdot darījumu, ar kuru viņš atsavināja preču zīmi, un turpmāko darījumu, prasītāja pamatoti lūdz atzīt par spēkā neesošiem ne tikai šos abus darījumus un nodošanas aktus, bet arī uz šo darījumu pamata veikto reģistrāciju Reģistrā, kas ir publisks apliecinājums īpašuma tiesībām uz preču zīmi. Abas civillietas ir savstarpēji saistītas, kur prasītājas mērķis apstrīdēt /pers. E/ darījuma rezultātā iegūtās tiesības uz preču zīmi un arī turpmāko īpašnieku tiesības. Ņemot vērā, ka prasība anulēt un dzēst /pers. E/ tiesības uz preču zīmi iepriekšējā tiesvedībā nebija celta, prasītājai nav šķēršļu šo prasījumu pieteikt šajā civillietā, ņemot vērā, ka tiek apstrīdēti tās pašas preču zīmes turpmākie darījumi, kas nevarētu notikt, ja Reģistrā nebūtu ieraksta par preču zīmes piederību /pers. E/.

[13.4] Atbildētājs nepamatoti uzskata, ka celtā prasība vērtējama kā atzīšanas prasība. Ar atzīšanas prasību saprot prasību, kad persona lūdz tiesā

atzīt juridiskas attiecības pastāvēšanu vai nepastāvēšanu, un šādas prasības celšana Civilprocesa likumā nav paredzēta (*sk. Senāta 2020.gada 17.jūlija spriedumu lietā Nr.C33375018, SKC-217/2020*).

Izskatāmajā lietā tiek apstrīdēti konkrēti noslēgtie darījumi un darījumu dalībnieku tiesības uz preču zīmi, ko tiesa arī skatīja. Prasība pamatota ar apstākļiem, kas norāda, kādas prasītājas civilās tiesības aizskar noslēgtie darījumi, un nav izvirzīti prasījumi par prasītājas tiesisko attiecību ar atbildētājiem vai atbildētāju savstarpējo tiesisko attiecību pastāvēšanu vai nepastāvēšanu.

[13.5] Civilprocesa likuma 1.pantā noteiktas katras personas tiesības uz tās aizskarto vai apstrīdēto civilo tiesību aizsardzību tiesā, ko persona realizē, saskaņā ar 127.panta pirmo daļu ceļot attiecīgu prasību pret tiesību aizskārēju.

Prasība celta par citu personu noslēgto darījumu apstrīdēšanu, attiecīgi prasītājai ir jāpierāda tiesiskā interese, ka noslēgtie darījumi aizskar prasītājas civilās tiesības vai ar likumu aizsargātās intereses.

Konstatēts, ka prasītājai pieder reģistrēta preču zīme "/nosaukums/" Nr. /numurs 1/, savukārt uz atbildētāja /pers. E/ vārda bija reģistrēta preču zīme "/nosaukums/" Nr. /numurs/, kura ar secīgiem darījumiem tika atsavināta abām pārējām atbildētājām, attiecīgi arī reģistrējot tiesības uz šo preču zīmi.

/pers. E/, būdams preču zīmes Nr. /numurs/ īpašnieks, apstrīdējis Latvijas Republikas Patentu valdes Apelācijas padomē prasītājas preču zīmes Nr. /numurs 1/ reģistrāciju, pamatojot savu iebildumu ar agrāku preču zīmi, tiesības uz kuru ieguvis uz darījuma un 2013.gada 9.jūlija nodošanas akta pamata. Prasītāja cēla prasību tiesā, apstrīdot minēto darījumu, un Rīgas apgabaltiesa ar spēkā stājušos spriedumu civillietā Nr. C30489015 konstatēja prasītājas tiesisko interesi šī darījuma apstrīdēšanā, tā kā /pers. E/, izmantojot tiesības uz preču zīmi, vērsies pret prasītājas preču zīmi, aizskarot tās tiesības. Tiesa atzina noslēgto darījumu par spēkā neesošu, attiecīgi atzīstot, ka /pers. E/ nav ieguvis tiesības uz preču zīmi Nr. /numurs/.

Civillietu tiesas kolēģija piekrīt prasītājas argumentiem, ka abas lietas – gan Nr. C30489015, gan izskatāmā, ir savstarpēji saistītas, jo šajā lietā tiek apstrīdēti darījumi, kuri pēctecīgi notikuši pēc darījuma, ar kuru /pers. E/ ieguva sev īpašuma tiesības uz preču zīmi un kurš atzīts par absolūti spēkā neesošu. Attiecīgi šajā lietā tiek izvērtētas /pers. E/ tiesības tālāk atsavināt viņam nepiederošu preču zīmi un šīs preču zīmes ieguvēju tiesības to saglabāt sev īpašumā un konkurēt ar prasītājas preču zīmi. Sākotnēji prettiesisks un spēkā neesošs darījums nevar padarīt par tiesiskiem turpmākos darījumus un radīt jaunas tiesības, tāpēc šādu darījumu spēkā esība arī ir apstrīdama, vērtējot darījuma dalībnieku labticību un pašu darījumu atbilstību likumiem un labiem tikumiem saskaņā ar Civillikuma 1415.pantu.

Pirmās instances tiesa, vērtējot prasītājas tiesisko interesi darījumu apstrīdēšanā, pamatoti atsaukusies uz Augstākās tiesas prakses apkopojumā "Par tiesu praksi strīdos par tiesībām uz preču zīmēm" paustajām atziņām, kas gan izteiktas saistībā ar preču zīmes reģistrācijas atcelšanu vai atzīšanu par spēkā neesošu, tomēr piemērojamas arī jautājumā par tiesību uz preču zīmi apstrīdēšanā, jo konkrētas personas tiesību uz preču zīmi reģistrācija ļauj šai personai preču zīmi izmantot un ietekmēt trešo personu tiesības.

Pirmās instances tiesa pamatoti atzina, ka prasītāja ir ieinteresēta arī pārējo preču zīmes nodošanas darījumu apstrīdēšanā, jo prasītājas tiesību aizskārums nebūtu iespējams, ja atbildētājai SIA "/Nosaukums D/" kā pēdējai īpašniecei nebūtu tagad reģistrētas tiesības uz preču zīmi, ko tā ieguvusi apstrīdēto darījumu rezultātā.

[13.6] Civillietu tiesas kolēģija nepiekrīt apelācijas sūdzības argumentam, ka prasības celšanai abu minēto darījumu apstrīdēšanai būtu iestājies Komerclikuma 406.pantā noteiktais trīs gadu noilguma termiņš.

Apelācijas instances tiesa nepiekrīt pirmās instances tiesas secinājumiem, ka tiesības apstrīdēt darījumu, ar kuru /pers. E/ atsavināja tiesības uz preču zīmi SIA RSEZ "/Nosaukums B/", prasītājai radās tikai pēc Rīgas apgabaltiesas sprieduma lietā Nr. C30489015 spēkā stāšanās dienas. Tiesa piekrīt apelācijas sūdzībā norādītajam, ka noilguma termiņš skaitāms no prasījuma tiesības nodibināšanas brīža, bet nepiekrīt, ka prasījuma tiesība tika nodibināta ar darījuma noslēgšanas brīdi vai preču zīmes nodošanas akta parakstīšanas brīdi.

Likuma "Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm" 25.panta piektā daļa noteic, ka preču zīmes nodošanas līgums attiecībā pret trešajām personām stājas spēkā dienā, kad ziņas par to publicētas Patentu valdes oficiālajā izdevumā. Kamēr īpašnieka maiņa nav ierakstīta Reģistrā, tiesību pārņēmējs (jaunais preču zīmes īpašnieks) nevar izmantot tiesības, kas izriet no preču zīmes reģistrācijas.

Par preču zīmes Nr. /numurs/ nodošanu SIA RSEZ "/Nosaukums B/" publikācija Latvijas Republikas Patentu valdes oficiālajā izdevumā "Izgudrojumi, preču zīmes un dizainparaugi" bija 2016.gada 20. jūnijā (sk. *1. sējuma 229. lapa*). Tādējādi preču zīmes nodošanas līgums attiecībā pret prasītāju stājās spēkā šajā datumā un sāka tecēt noilguma termiņš darījuma apstrīdēšanai.

Ņemot vērā, ka prasība tiesā celta 2019.gada 17.jūnijā, prasītāja nav nokavējusi termiņu minētā un turpmākā darījuma, kas noslēgts vēlāk, apstrīdēšanai.

[13.7] Nevar piekrist apelācijas sūdzībā norādītajam, ka pirmās instances tiesa nav vērtējusi un nav norādījusi, kādā veidā atbildētāja darbības uzskatāmas par neatbilstošām labas ticības principam. Spriedumā norādīts, ka tiesvedības laikā, kurā apstrīdētas /pers. E/ tiesības uz preču zīmi, viņš, nesagaidot strīda tiesiska risinājuma noslēgumu, atsavināja šo preču zīmi. Konstatēts, ka preču zīmes turpmāka atsavināšana notika ar pašu /pers. E/ un/ vai viņa laulāto saistītiem uzņēmumiem, ar mērķi saglabāt kontroli pār šo preču zīmi.

Apelācijas sūdzības iesniedzējs arī nenoliedz šādas rīcības mērķi, bet neuzskata, ka tā būtu pretēja labticības principam. Apelācijas sūdzībā norādīts uz to, ka /pers. E/ ir bijis šīs preču zīmes īpašnieks jau no 2000.gada un neviens līdz 2015.gadam to nav apstrīdējis.

Lietā nav pierādījumu par apelācijas sūdzībā norādīto preču zīmes piederību atbildētājam iepriekš, un šim apstāklim arī nav nozīmes, jo prasība celta par vēlāk noslēgtu preču zīmes atsavināšanas darījumu apstrīdēšanu. Arī Rīgas apgabaltiesas spriedumā lietā Nr. C30489015 prasība celta par 2013.gada 9.jūlija darījuma, ar kuru /pers. E/ ieguva tiesības uz preču zīmi, apstrīdēšanu, kas pats par sevi norāda, ka uz 2013.gada 9. jūliju viņam šī preču zīme nepiederēja.

Apelācijas sūdzībā norādīts, un arī pirmās instances tiesa konstatējusi, ka pats par sevi darījums, kas notiek starp vienas ģimenes locekļiem vai tiem piederošiem uzņēmumiem, nav nekas pretlikumīgs, kam pievienojas arī apelācijas instances tiesa. Tomēr, kā pamatoti atzina pirmās instances tiesa, šādus darījumus ir svarīgi novērtēt no labticības aspekta atbilstoši Civillikuma 1.pantam

Atbilstoši Civillikuma 1415.pantam spēkā neesoši ir darījumi, kuru mērķis ir pretējs labiem tikumiem.

Ģenerālklauzulas "labi tikumi" vārdiskais formulējums liecina par to, ka šis jēdziens ir saistīts ar morāles vērtībām, kas darījuma dalībniekiem jārespektē (..). Civillikuma 1415.pants īpaši izceļ morāli ētisko aspektu nozīmi, uzsverot, ka darījuma priekšmets nedrīkst būt labiem tikumiem pretēja darbība (sk. *Kaspars Balodis. Ievads civiltiesībās. – Rīga: apgāds Zvaigzne ABC, 2007, 220.lpp.*).

Civillikuma 1415.panta izpratnē jēdziens "mērķis" tiek saprasts ar darījuma dalībnieku subjektīvām vēlmēm, ko darījuma dalībnieki vēlas realizēt, veicot darījumu, un tā izzināšanai nepieciešama darījuma dalībnieku patieso motīvu noskaidrošana.

Apelācijas sūdzībā norādītais un pirmās instances tiesas spriedumā konstatētais norāda, ka šo darījumu mērķis bija saglabāt /pers. E/ kontroli pār preču zīmi. Pats par sevi šāds mērķis nav pretējs labiem tikumiem, tomēr konkrētajā gadījumā jāņem vērā apstāklis, ka preču zīmes atsavināšana notika laikā, kad notika tiesvedība, kurā bija apstrīdēta šīs preču zīmes tiesiska iegūšana un piederība /pers. E/. Attiecīgi /pers. E/ rīcība, atsavinot preču zīmi nepabeigtas tiesvedības laikā, kad jautājums par preču zīmes piederību viņam vēl nav galīgi izlemts, liecina par negodprātīgu rīcību no /pers. E/ puses un vēlmi, neņemot tiesību normās noteikto preču zīmes iegūšanas un apstrīdēšanas kārtību, saglabāt sev kontroli pār to neatkarīgi no tiesas sprieduma

rezultāta.

Sākotnēji ar 2015.gada 29.decembra nodošanas aktu /pers. E/ preču zīmi atsavināja SIA RSEZ "/Nosaukums B/", kurai viņš bija /amata nosaukums/ ar tiesībām pārstāvēt sabiedrību atsevišķi, bet viņa laulātā /pers. O/ bija dalībniece ar 100% kapitāla.

Savukārt ar 2018.gada 9.augusta nodošanas aktu SIA RSEZ "/Nosaukums B/" atsavināja preču zīmi SIA "/Nosaukums D/" (toreiz nosaukums – SIA "/Nosaukums C/"), kuras /amata nosaukums/ arī bija /pers. E/, bet viņa laulātā no 2018.gada 14.augusta, t.i., vēl pirms 2018.gada 12.oktobra, kad preču zīmes tiesības reģistrētas, kļuva par 100% daļu īpašnieci uzņēmumā.

Atbildētājs, slēdzot darījumus, apzināti veicis vairākas savstarpēji saistītas darbības ar mērķi saglabāt kontroli pār preču zīmi arī gadījumā, ja tās iegūšana tiktu atzīta par prettiesisku, kas arī notika. Šīs atbildētāja darbības aizskārušas prasītājas tiesības, jo viņam saglabājas kontrole pār preču zīmi, kas konkurē ar prasītājas preču zīmi, lai gan atbildētājs preču zīmi nav ieguvis tiesiski, kas konstatēts ar spēkā stājušos tiesas spriedumu.

Apelācijas sūdzībā norādītajam, ka Rīgas apgabaltiesas spriedums lietā Nr. C30489015 neskar SIA RSEZ "/Nosaukums B/" tiesības un tai nebija šķēršļu reģistrēt preču zīmi sev, nav pamats SIA RSEZ "/Nosaukums B/" atzīt par labticīgu ieguvēju, ņemot vērā iepriekš konstatēto, ka uzņēmums atradās atbildētāja /pers. E/ kontrolē un piederēja viņa laulātajai.

[14] Izvērtējot pirmās instances tiesas spriedumu, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka tiesa pareizi konstatējusi lietas faktiskos apstākļus un izdarījusi pamatotus secinājumus par celtās prasības pamatotību, atzīstot noslēgtos darījumus par spēkā neesošiem un uzliekot Patentu valdei pienākumu anulēt ierakstus par atbildētāju tiesībām uz reģistrēto preču zīmi Nr. /numurs/.

[15] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.pantu pusei, kuras labā taisīts spriedums, piespriež no otras puses tās samaksātos tiesas izdevumus.

Prasītājas tiesas izdevumi ir samaksātā valsts nodeva par prasību 140,00 EUR un valsts nodeva 70,00 EUR par prasības nodrošinājumu, kas apmierināts, kopā 210 EUR. Prasītāja, iesniedzot prasību, samaksājusi ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 14,10 EUR. Kopējā prasītājas tiesas izdevumu summa ir 224,10 EUR, kas proporcionāli piedzenama no atbildētājiem jeb 74,70 EUR no katra.

[16] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu atbildētājiem nosakāms 10 dienu termiņš sprieduma labprātīgai izpildei.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 432.-434.pantu Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija

nosprieda

apmierināt sabiedrības ar ierobežotu atbildību "/Nosaukums A/", reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, prasību pret /pers. E/, personas kods /personas kods/, sabiedrību ar ierobežotu atbildību Rēzeknes speciālā ekonomiskā zona "/Nosaukums B/", reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/ (šobrīd nosaukums SIA RSEZ "/Nosaukums F/"), un sabiedrību ar ierobežotu atbildību "/Nosaukums D/", reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, par darījumu un preču zīmes Nr. /numurs/ nodošanas aktu atzīšanu par spēkā neesošiem.

Atzīt par spēkā neesošu preču zīmes Nr. /numurs/ atsavinājuma darījumu, ar kuru /pers. E/, personas kods /personas kods/, ir atsavinājis preču zīmes tiesības sabiedrībai ar ierobežotu atbildību Rēzeknes speciālā ekonomiskā zona "/Nosaukums B/" (šobrīd nosaukums SIA RSEZ "/Nosaukums F/"), reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, vienlaikus atzīstot par spēkā neesošu arī minēto darījumu apliecinošu 2015.gada 29.decembrī parakstīto preču zīmes, reģistrācijas Nr. /numurs/, nodošanas aktu.

Atzīt par spēkā neesošu preču zīmes Nr. /numurs/ atsavinājuma darījumu, ar kuru sabiedrība ar ierobežotu atbildību Rēzeknes speciālā ekonomiskā zona "/Nosaukums B/" (šobrīd nosaukums SIA RSEZ "/Nosaukums F/"), reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, ir atsavinājusi preču zīmes tiesības sabiedrībai ar ierobežotu atbildību SIA "/Nosaukums C/" (šobrīd – sabiedrība ar ierobežotu atbildību "/Nosaukums D/"), reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, vienlaikus atzīstot par spēkā neesošu arī minēto darījumu apliecinošu 2018.gada 9.augustā parakstīto preču zīmes, reģistrācijas Nr. /numurs/, nodošanas aktu.

Anulēt un uzlikt par pienākumu Latvijas Republikas Patentu valdei dzēst šādus ierakstus Valsts preču zīmju reģistrā:

- 2013.gada 31.jūlija ierakstu par preču zīmes reģistrācijas Nr. /numurs/ īpašnieka maiņu uz /pers. E/;

- 2016.gada 18.maija ierakstu par preču zīmes reģistrācijas Nr. /numurs/ īpašnieka maiņu uz sabiedrību ar ierobežotu atbildību Rēzeknes speciālā ekonomiskā zona "/Nosaukums B/";

- 2018.gada 12.oktobra ierakstu par preču zīmes reģistrācijas Nr. /numurs/ īpašnieka maiņu uz sabiedrību ar ierobežotu atbildību "/Nosaukums C/".

Piedzīt no /pers. E/, personas kods /personas kods/, sabiedrības ar ierobežotu atbildību "/Nosaukums A/", reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/, labā tiesas izdevumus 74,70 EUR (septiņdesmit četri *euro* un 70 centi).

Piedzīt no sabiedrības ar ierobežotu atbildību Rēzeknes speciālā ekonomiskā zona "/Nosaukums B/" (šobrīd nosaukums SIA RSEZ "/Nosaukums F/"), reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, sabiedrības ar ierobežotu atbildību "/Nosaukums A/", reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/, labā tiesas izdevumus 74,70 EUR (septiņdesmit četri *euro* un 70 centi).

Piedzīt no sabiedrības ar ierobežotu atbildību "/Nosaukums D/", reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, sabiedrības ar ierobežotu atbildību "/Nosaukums A/", reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, labā tiesas izdevumus 74,70 EUR (septiņdesmit četri *euro* un 70 centi).

Tiesas izdevumu samaksa veicama sabiedrības ar ierobežotu atbildību "/Nosaukums A/", reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/, AS "Swedbank" norēķinu kontā /konta numurs/.

Noteikt /pers. E/, personas kods /personas kods/, sabiedrībai ar ierobežotu atbildību Rēzeknes speciālā ekonomiskā zona "/Nosaukums B/" (šobrīd nosaukums SIA RSEZ "/Nosaukums F/"), reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, un sabiedrībai ar ierobežotu atbildību "/Nosaukums D/", reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, daļā par tiesas izdevumu samaksu termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā Augstākās tiesas Senātā 30 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas 2020.gada 27.novembra, iesniedzot kasācijas sūdzību Latgales apgabaltiesā un iemaksājot drošības naudu 300 EUR.

Augstākās tiesas depozītu konts drošības naudai: saņēmējs: Latvijas Republikas Augstākā tiesa, nodokļu maksātāja Nr.90000068892; saņēmēja banka: Valsts kase BIC kods TRELLV22, konta Nr.LV83TREL8280010000000.

Tiesnese referente V. Lohova

Tiesnese S. Vasiļevska

Tiesnesis I. Stivriņš